

(۵)

تأییدی بر مقاله از تحقیق و تتبع تا تصدیق و تبلیغ فرق بسیار است

نوشته استاد محیط طباطبائی شماره دوم و سوم سال چهارم

صفحات ۱۲۰-۱۱۳ و ۲۰۸-۲۰۰

مقاله خواندنی استاد محیط طباطبائی را زیر عنوان «از تحقیق و تتبع تا تصدیق و تبلیغ فرق بسیار است» در ماهنامه تحقیقی گوهر خواندم. در عین حال که نظر استاد راجع به ترجمه‌های تاریخ منسوب به نبیل زرندی صائب است و همانطور که نوشته‌اند باید عین یادداشتهای نبیل یا فتوکی آنها مورد پژوهش قرار گیرد تا اصالت خط نویسنده ثابت شود ولی این نکته را هم استاد نباید از نظر دور بدارند که با توجه بشرح حال و شیوه کار نبیل زرندی تاریخ او ولو بخط دست وی بدست آید تافته جدا بافته نیست زیرا ملا محمد زرندی ملقب به نبیل چنانکه میدانند نخست خود در بغداد ادعای من یظهره‌اللهی کرد و پس از ادعای میرزا حسینعلی بها، در آدرنه مبلغ و مداح او شد. بنابراین تاریخ وی نیز از سنخ تاریخ جدید و تاریخ نبیل قاضی و کشف الغطاء و ظهور الحق است که استاد در مقاله خود به ماهیت آنها اشاره کرده‌اند و نوشته چنین نویسنده‌ای نه تنها دارای آن اعتبار که محققان را بکار آید نیست چه بسا که ایشان را به اشتباه هم بیاندازد. چنانکه برون در ضبط تاریخ ادعای میرزا حسینعلی با استناد قول نبیل زرندی در رباعیات معروفش دچار اشتباه شده است. بدین توضیح که نبیل در یک رباعی کلمه غربال را که عدد ۱۲۳۳ است برای ماده تاریخ ولادت بهاء برگزیده و در رباعی دیگر تصریح کرده است که او حین ادعا پنجاه ساله بوده که باین حساب تاریخ ادعای بهاء ۱۲۸۳ میشود و برون هم با استناد همین دور باعی که در مقدمه نقطه الکاف بچاپ رسیده این تاریخ را نزدیکتر بواقع دانسته است و حال آنکه بنا بنوشته دوتن از قدماء بابیه آقاعلی محمد سراج اصفهانی و آخوند ملا محمد جعفر نراقی که سراج اصفهانی ردیه خود را بر دعوی بهاء یکسال پیش از این تاریخ برشته تحریر در آورده و نراقی کتاب خود تذکره - الغافلین را یکسال پس از آن در ۱۲۸۴ قمری نوشته است تاریخ ادعای بهاء سال ۱۲۸۱

* آقای علی حامدی

بوده است که با عنایت بزمان تحریر این دوائر تردیدی در صحت روایت آنها نیست و ما برای اینکه متن این دونوشته مورد مطالعه محقق محترم قرار گیرد هر دو قسمت را بعین عبارت در اینجا نقل میکنیم:

سراج اصفهانی در ردیه خود مینویسد: «تاحال که قریب شانزده سنه از عروج حضرت اعلی (سید باب) گذشته و حال چند ماه میشود بلکه قریب یکسال است که ایشان (بهاء) رانسبت میدهند و بجعلیات زیاد بدنام میکنند که انکار وصایت کرده» و نراقی در تذکرة الغافلین چنین مینویسد: «مخفی و پوشیده نیست که دعوی صریح رجعت حسینی مدعی در سنه هشتاد (۱۲۸۰) بوده چنانچه در باب این دعوی از ادراکه توقیعی صادر کرده بجهت تبلیغ نزد نگارنده ارسال داشته و صورت آن بقلم خواهد آمد و دعوی من یظهري او در هشتاد و یک (۱۲۸۱) بوده و حرکت او به اسلامبول در هفتاد و نه (۱۲۷۹)» و چون بنا بنوشته مزبور بهاء در ۱۲۸۰ دعوی رجعت حسینی و در ۱۲۸۱ ادعای من یظهري کرده است معلوم میشود دوران صلح و آرامش میان برادران نوری از سال ۱۲۸۰ تجاوز نکرده و اینکه استاد نوشته اند آنان تا ۱۲۸۲ باتفاق یکدیگر از مواهب ریاست فرقه برخوردار بوده اند با توجه بجهات مزبور صحیح نیست.

تقاضا از مشترکان

پس از چهار سال، اینکه همه خوانندگان و مشترکان ارجمند ما خوب میدانند که چاپ و نشر این ماهنامه، با این کم و کیف، چقدر گران تمام میشود و اگر مساعدت ارزنده ماهانه بنیاد نیکوکاری نورانی نبود و نباشد ادامه کار مقدور نبود و نیست بنابراین تنها منبع درآمد همین منابع اشتراك سالانه است که اگر بموقع پرداخت شود خیلی مؤثر و مفید است و ما را بیش از پیش متشکر و ممنون میسازد.